

دین و زندگی یازدهم (انسانی)

مبتدایه دوم

(نکات و خلاصه درس)

تمامی حقوق متعلق به مجتمع
آموزشی و پژوهشی ثمین می باشد

بخش اول: تفکر و اندیشه

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را بپذیرید؛ آنگاه که شما را به چیزی فرامی‌خواند که به شما زندگی حقیقی می‌بخشد.

(سوره انفال، آیه ۲۴)

درس اول: هدایت الهی

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم. از این‌رو این سؤالات در ذهن ایجاد می‌شود که:

- ✓ آیا می‌توان به مکاتب بشری اعتماد کرد و زندگی را براساس برنامه‌های آنان بنا نهاد؟
- ✓ آیا انسان می‌تواند تنها با تکیه بر عقل، برنامه کاملی برای سعادت خود ارائه دهد؟
- ✓ یک برنامه مناسب برای سعادت انسان باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟
- ✓ آیا برنامه‌ای که فقط سعادت دنیای انسان را در بر بگیرد، کامل است؟

نیازهای برتر

انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد؛ مانند نیاز به آب، هوا، غذا و مسکن. خداوند پاسخ به این نیازها را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است.

اما نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود؛

زمانی که انسان، از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد **در نتیجه** ← خود را با نیازهای مهم‌تری نیز روبه‌رو می‌بیند؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای است که خداوند به او عطا کرده است.

پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می‌کند. این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند که انسان تا پاسخ آنها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

برخی از این نیازها عبارت‌اند از:

✓ **شناخت هدف زندگی** : انسان اگر هدف حقیقی خود را نشناسد یا در شناخت آن دچار خطا شود، عمر خود را از دست داده است.

به همین خاطر، امام سجاد (ع) پیوسته این دعا را می‌خواند که:

«خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای»

✓ **درک آینده خویش** : «اگر حیات، به شکل دیگری ادامه می‌یابد و انسان زندگی ابدی را پس از مرگ آغاز خواهد کرد، نحوه زندگی او پس از مرگ چگونه است؟» «زاد و توشه سفر به جهان دیگر چیست؟»

✓ **کشف راه درست زندگی** : انسان فقط یک‌بار به دنیا می‌آید و یک‌بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند.

بنابراین در این فرصت تکرارنشده، باید از بین همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد تا بتواند با بهره‌مندی از سرمایه‌های خدادادی به هدف خلقت برسد.

بنابراین، یکی از سؤالات اساسی انسان این است که:

راه درست زندگی کدام است؟ و چگونه میتوان به آن دست یافت؟

پاسخ به این نیازها و سؤال‌های اساسی باید حداقل دو ویژگی داشته باشد:

الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست.

ب) همه جانبه باشد؛ به طوری که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

با توجه به این دو ویژگی کسی می‌تواند پاسخ صحیح این سؤال‌ها را بدهد که:

- ۱- آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او داشته باشد.
- ۲- همچنین بداند که انسان‌ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آنهاست.

شیوه هدایت خداوند

خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است هدایت می‌کند. انسان ویژگی‌هایی دارد که او را از سایر مخلوقات متمایز می‌کند و همین امر سبب شده شیوه هدایت او متفاوت باشد.

یکی از این ویژگی‌ها، **توانایی تعقل و تفکر** و ویژگی دیگر **قدرت اختیار و انتخاب** اوست؛ انسان، ابتدا درباره هر کاری تفکر می‌کند، اگر تشخیص داد که آن کار مفید است و او را به هدفش می‌رساند، آن را انتخاب می‌کند و انجام می‌دهد.

هدایت خداوند نیز از مسیر این دو ویژگی می‌گذرد **یعنی** ← خداوند برنامه هدایت انسان را که در برگرفته پاسخ به سؤالات بنیادین است، از طریق پیامبران می‌فرستد، تا انسان با تفکر در این برنامه و پی بردن به امتیازات آن، با اختیار خود این برنامه را انتخاب کند و در زندگی به کار بندد و به هدفی که خداوند در خلقت او قرار داده است، برسد.

انسان با **عقل** خود :

الف) در پیام الهی تفکر می کند

ب) با کسب معرفت و تشخیص بایدها و نبایدها، راه صحیح زندگی را می یابد و پیش می رود.

امام کاظم (ع) به شاگرد برجسته خود، هشام بن حکم، فرمود:

«ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی

تعقل کنند. کسانی این پیام را بهتر می پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند و آنان

که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمانهای الهی داناترند و آن کس که عقلش کامل تر

است، رتبه اش در دنیا و آخرت بالاتر است».

بنابراین با کنار هم قرار گرفتن عقل و وحی می توان به پاسخ سؤالهای اساسی دست یافت.

البته انسان به علت دارا بودن اختیار می تواند راههای دیگری را نیز برگزیند.

هر برنامه دیگری غیر از برنامه خداوند نمی تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد پس انسان

زیان خواهد کرد و با دست خالی به دیار آخرت خواهد شتافت.

پاسخ به سؤالات شما : آیا آن نیازهایی که انسانهای گذشته را به سوی خدا و دین الهی

می کشاند، همچنان پابرجاست؟

پاسخ: در قدیم هر قدر که علم پیش می رفت انسان احساس می کرد که نیازهای بنیادینش

همچنان بی پاسخ مانده است.

انسان امروز می بیند که آرامش درونی اش کاهش یافته، هدف متعالی زندگی وی گم شده،

ظلم و بی عدالتی گسترش یافته، دانش و تکنولوژی در خدمت اهداف ضدانسانی صاحبان زر

و زور قرار گرفته، جهان به دو قطب محروم (با جمعیتی بسیار زیاد) و ثروتمند (با جمعیتی

اندک) تقسیم شده است، سلاحهای مخرب با قدرت تخریبی فوق العاده جان انسانهای

مظلوم و بی دفاع را به راحتی می گیرد، انواع مواد مخدر در شکلهای مختلف در دسترس

افراد قرار گرفته، فسادهای گوناگون اخلاقی رواج یافته و استفاده ابزاری از زن، ارزش

انسانی زنان را تنزل داده است.

انسان امروزی دریافته است که علم با همه فایده‌ها و خوبی‌هایش، به تنهایی نمی‌تواند او را از بحران‌های بزرگ رهایی بخشد و به نیازهای اساسی‌اش پاسخی مناسب دهد. در نتیجه، انسان امروز بیش از گذشته به پیام الهی احساس نیاز می‌کند.

تدبر در قرآن

در آیات سوره عصر تدبر کنید و با کمک دوستان خود، به سؤالات پاسخ دهید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِصَبْرٍ

۱_ خداوند در این سوره به چه چیزی سوگند خورده است؟ چرا؟

۲_ چه خسارتی انسان را تهدید می‌کند؟

۳_ چه کسانی دچار خسران نمی‌شوند؟

پاسخ

۱_ به دلیل اهمیت و ارزش فرصت زندگی که خداوند در دسترس انسان گذاشته است و

چون این فرصت محدود و گذراست و ارزش خیلی زیادی دارد.

۲_ عدم انجام کارهای شایسته، عدم ایمان به خدا، عدم سفارش به حق و صبر.

۳_ مومنانی که یکدیگر را به حق و صبر سفارش و کار شایسته انجام می‌دهند.

بانک محتوای آموزشی SET

آسان و سریع مطالب مهم را مرور کنید و برای آزمون آماده شوید.

همین الان کلیک کن

دوره‌های آموزشی

با دوره‌های آموزشی وارد مسیر یادگیری شوید و گام به گام خود را در کل درس راحت کنید.

نمونه‌سوال‌ات حل شده

با نمونه سوال‌ات حل شده درس به درس، مثال‌های مهم را ببینید و مفاهیم را آسان درک کنید.

خلاصه نکات

با خلاصه نکات درس به درس فقط به نکات مهم بپردازید و زمان را ذخیره کنید.

ویدئو آموزشی

با ویدئوهای کوتاه درس به درس، مطالب درس را آسان و سریع یاد بگیرید.

www.youtube.com/@saminskill

www.aparat.com/set_ir_official

www.instagram.com/set.ir.shop

t.me/set_ir_levelup

[@set_ir_levelup](https://www.facebook.com/set_ir_levelup)

[@levelupset](https://www.facebook.com/levelupset)

۰۲۱۴۴۰۷۰۷۳۰

۰۹۰۲۷۱۴۳۴۰۲

اسکن کنید